

«КАСКО от АСКО»
АВТОКӨЛІК КӨЛІГІН ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

1-БӨЛІМ. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Осы Ережелер автомобиль көлігін ерікті сақтандыру «КАСКО от АСКО» шарттарын (бұдан әрі мәтін бойынша – АК) жасасудың, орындаудың және тоқтатудың жалпы тәртібі мен талаптарын айқындайды.

Осы Ережелерге сәйкес жасалған сақтандыру шартына қол қоя отырып, Сақтанушы Сақтандырушының шарт жасалғанға дейін оған қолжетімді нысанда мынадай толық ақпаратты ұсынғанын растайды:

— сақтандыру шарты жасалуы мүмкін талаптар, оның ішінде: сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелдері, сақтандыру сыйлықақысының мөлшері, сондай-ақ сақтандыру төлемін (сақтандыру өтемін) жүзеге асыру тәртібі, оның ішінде сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы өтінішпен бірге ұсынылуы қажет құжаттардың тізбесі туралы;

— Сақтанушының немесе Пайда алушының сақтандырылған мүлікті сақтауға мүлдіктік мүддесінің болмауының заңнамада көзделген ықтимал салдары туралы;

— сақтандыру сыйлықақысының мөлшеріне әсер ететін мән-жайлар, сақтандыру сыйлықақысын төлеу тәсілдері мен мерзімдері (мерзімділігі), сондай-ақ сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) төлемеудің, толық мөлшерде төлемеудің немесе уақтылы төлемеудің салдары туралы;

— Сақтандырушы қолданатын франшизалар және сақтандыру оқиғаларының тізбесінен алып тастаулар, сондай-ақ сақтандыру қызметтерін алушының сақтандыру төлемін төлеуден бас тартуға немесе оның мөлшерін азайтуға әкеп соғуы мүмкін әрекеттерді жасауы туралы;

— сақтандыру шартын жасасу үшін қосымша талаптардың, оның ішінде сақтандырылуға жататын АК-ны қарап-тексеру қажеттілігінің болуы туралы;

— сақтандыру шартын жасасу туралы ұсынылған өтініш негізінде сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (шамамен есептелген мөлшері) және сақтандыру тәуекелін бағалау нәтижелері бойынша сақтандыру сыйлықақысының, сақтандыру сомасының немесе сақтандырудың өзге де талаптарының мөлшері өзгеруі мүмкін екендігі туралы;

— сақтанушының (Пайда алушының) сақтандыру төлеміне қатысты өтініштерін қарау мерзімдері, сондай-ақ Сақтандырушының оқиғаны сақтандыру жағдайы деп тану немесе сақтандыру төлемінің мөлшері туралы шешім қабылдау мүмкіндігіне тікелей байланысты ақпаратты құзыретті органдардан және (немесе) үшінші тарап ұйымдарынан алу қажеттілігіне байланысты осындай мерзімдерді ұзарту жағдайлары туралы;

— сақтандырылған АК зақымданған жағдайда оған келтірілген залалды есептеу қағидаттары, сондай-ақ тозуды есептеу тәртібі туралы (сақтандыру шартында осындай талап көзделген жағдайда);

— сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғалар басталған кезде құжаттарды қабылдау орындарының мекенжайлары және құжаттарды қабылдау тәртібі туралы, оның ішінде тиісті ақпаратты Сақтандырушының интернет-сайтында орналастыру арқылы.

1-бап. САҚТАНДЫРУ СУБЪЕКТІЛЕРІ

1.1. Сақтандырушы – Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру қызметін жүзеге асыру үшін құрылған, белгіленген тәртіппен сақтандыру қызметін жүзеге асыруға лицензия алған «АСКО» сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы.

1.2. Сақтандырушының атынан сақтандыру шарттарын тиісті шарттар немесе сенімхаттар негізінде Сақтандырушының уәкілетті қызметкерлері және сақтандыру агенттері (заңды және жеке тұлғалар) жасай алады.

1.3. Сақтандырушы сақтандыру тәуекелін бағалауды жүзеге асырады, сақтандыру сыйлықақыларын (сақтандыру жарналарын) қабылдайды, залалдың (зиянның, нұқсанның) мөлшерін айқындайды, сақтандыру төлемдерін жүзеге асырады, сондай-ақ сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді орындауға байланысты өзге де әрекеттерді жүзеге асырады.

1.4. Сақтанушы – заңда, өзге де құқықтық актіде немесе шартта көзделген негізде өзі иеленетін АК-ны Сақтандырушымен сақтандыру шартын жасасқан әрекетке қабілетті жеке немесе заңды тұлға.

1.5. АК осы мүліктің сақталуына заңға, өзге де құқықтық актіге немесе шартқа негізделген мүддесі бар тұлғаның (Сақтанушының немесе Сақтанушы тағайындаған тұлғаның – Пайда алушының) пайдасына сақтандырылуы мүмкін. Пайда алушы сақтандыру шартында көрсетіледі.

1.6. Сақтандырушы Пайда алушы сақтандыру өтемін төлеу туралы талап қойған кезде, Пайда алушыдан сақтандыру шарты бойынша міндеттерді, оның ішінде Сақтанушыға жүктелген, бірақ ол орындамаған міндеттерді орындауды талап етуге құқылы.

1.7. Сақтанушының немесе Пайда алушының сақтандырылған мүлікті сақтауға мүддесі болмаған жағдайда жасалған сақтандыру шарты жарамсыз болып табылады. Жарамсыз мәміле оның жарамсыздығына байланысты салдарларды қоспағанда, заңдық салдарға әкеп соқпайды және жасалған кезінен бастап жарамсыз болып табылады. Мұндай шарттар бойынша сақтандыру төлемдері жүзеге асырылмайды.

1.8. Жүргізуші – заңда белгіленген тәртіппен АҚ-ны басқаруға жіберілген және сақтандыру шартында көрсетілген жеке тұлға.

АҚ-ны басқаруға жіберілген және оны басқаруға құқығы бар тұлғалар: Сақтанушының КҚИ АҚЖМС полисі бойынша сақтандырылған тұлғалар, сондай-ақ Сақтандырылған тұлғалардың қатысуымен АҚ-ны басқаруға құқығы бар тұлғалар.

Сақтанушы Жүргізушіні жасалған сақтандыру шартының талаптарымен және мазмұнымен таныстыруға міндетті. АҚ-ны басқару кезеңінде Жүргізуші осы Ережелерде көрсетілген Сақтанушының міндеттерін орындайды. Жүргізушінің Сақтанушының міндеттерін орындамауы Сақтанушының осы міндеттерді орындамауы сияқты салдарға әкеп соғады.

2-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫ

2.1. Сақтандыру шарты – Сақтандырушы белгілі бір ақыға (сақтандыру сыйлықақысына) сақтандыру шартында көзделген оқиға (сақтандыру жағдайы) басталған кезде Сақтанушыға (Пайда алушыға) белгілі бір сақтандыру сомасы шегінде осы оқиға салдарынан сақтандырылған АҚ-ға келтірілген залалды өтеуге міндеттенетін келісім.

2.2. Сақтандыру шарты АҚ-ның әрбір бірлігіне жеке-жеке жазбаша нысанда жасалады.

3-бап. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

3.1. Осы Ережелерге сәйкес сақтандыру объектісі Сақтанушының сақтандырылған АҚ-ны және орнатылған қосымша жабдықты (егер бұл сақтандыру талаптарында көзделсе) жоғалту (жойылу) немесе зақымдану тәуекеліне байланысты мүлдіктік мүдделері болып табылады.

3.2. Сақтандыруға жеңіл автомобильдер, жүк автомобильдері, тіркемелер, жартылай тіркемелер, сондай-ақ дайындаушы зауыттың жинақтамасына кірмейтін, бірақ АҚ-ға орнатылған және сақтандыру туралы өтініште, сақтандыру шартында және АҚ-ны қарап-тексеру актісінде көрсетілген жабдық қабылданады.

3.3. Мыналар сақтандыруға жатпайды:

- мотоцикл көлігі;
- пайдалану мерзімі 15 жылдан асатын көлік құралдары;
- жолаушыларды тасымалдау үшін пайдаланылатын көлік құралдары (такси);
- каршерингтік көлік құралдары;
- Қазақстан Республикасының аумағына қолданыстағы кедендік нормалар мен қағидаларды бұза отырып әкелінген немесе Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарының және Интерпол органдарының ақпараттық дерекқорларында бұрын ұрланған ретінде есепте тұрған, сондай-ақ сәйкестендіру нөмірлері өзгертілген көлік құралдары;
- өрт қауіпті және жарылғыш заттар мен бұйымдарды тасымалдау үшін пайдаланылатын көлік құралдары.

3.4. Қосымша жабдық (бұдан әрі – ҚЖ) ретінде АҚ-ны пайдалану барысында орнатылған, зауыттық жинақтамаға кірмейтін жабдық пен керек-жарақтар сақтандыруға қабылдануы мүмкін.

3.5. ҚЖ өзі орнатылған АҚ-дан бөлек сақтандыруға жатпайды. Егер осы Ережелерде арнайы талаптар көзделмесе, ҚЖ-ны сақтандыруға АҚ-ны сақтандыруға қатысты осы Ережелердің талаптары толық көлемде қолданылады.

4-бап. САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІ

4.1. Сақтандыру тәуекелі – басталған жағдайда сақтандыру шарты жасалатын болжамды оқиға.

4.2. Сақтандырушы Сақтанушы таңдаған тәуекелдер бойынша сақтандыру қорғанысын қамтамасыз етеді:

4.2.1. «АҚ-ны басқаруға жіберілген тұлғалардың басқаруы кезіндегі ЖКО» – жол-көлік оқиғасы – сақтандырылған АҚ-ның жолда қозғалысы барысында және оның қатысуымен туындаған оқиға (соғылу, аударылу, соқтығысу және т.б., АҚ-ны кез келген көлік түрімен ішінара немесе толық тиеу әдісімен орнын ауыстыру (тасымалдау) жағдайларын қоспағанда), АҚ-ны сақтандыру шартында Жүргізуші ретінде көрсетілген тұлға басқарған кезде болған, сондай-ақ тұрақта тұрған кезде басқа механикалық көлік құралымен зақымдану немесе оның өздігінен қозғалып кетуі салдарынан зақымдану;

4.2.2. «Үшінші тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттері» – үшінші тұлғалардың¹ АҚ-ға қатысты құқыққа қайшы әрекеттер жасауы немесе жасауға әрекеттенуі (құжаттарсыз және кілттерсіз айдап кету, қарақшылық, тонау, бұзақылық, қасақана өртеу, ұрлау).

¹ Үшінші тұлғалар деп Сақтанушы, Жүргізуші және (немесе) Пайда алушы болып табылмайтын тұлғалар түсініледі.

4.2.3. **«Табиғи апаттар»** – АҚ-ға табиғи құбылыстың сыртқы әсер етуі, оның ішінде бұршақ, жер сілкінісі, дауыл, құйын, найзағай соғуы, су тасқыны, смерч, тау жыныстарының опырылуы, жер көшкіні, жанартаудың атқылауы, торнадо, тайфун, цунами, сондай-ақ мол жауын-шашынға байланысты және (немесе) нөсер кәрізінің ақауы салдарынан болған АҚ-ны су басуы;

4.2.4. **«Өзге де күтпеген оқиғалар»** мыналарды қамтиды:

— **«Өрт»** – сыртқы әсердің² салдарынан, өздігінен тұтану нәтижесінде туындаған бақыланбайтын жану немесе жарылыс (оның ішінде соққы толқысының әсері), темекі шегу салдарынан АҚ салоны элементтерінің жергілікті зақымдануын қоспағанда;

— **«Топырақ астына құлау»** – көлік құралдарының қозғалысына және (немесе) тұрағына арналған немесе соған бейімделген топырақтың, жол жамылғысының немесе жасанды құрылыс жамылғысының шөгуі нәтижесінде АҚ-ның зақымдануы;

— **«Жануарлардың әрекеттері»** – жануарлардың әрекеттері нәтижесінде АҚ-ның сыртқы зақымдануы, АҚ салонының және тек ішінен қолжетімді басқа да элементтердің зақымдануын қоспағанда;

— **«Су құбыры, жылу немесе кәріз жүйелеріндегі авария нәтижесінде зақымдану»** – су құбыры, жылу немесе кәріз жүйелеріндегі авария салдарынан болған АҚ-ның сумен зақымдануы;

— **«Техногендік авария»** – қауіпті объектіде болған авария нәтижесінде АҚ-ның зақымдануы. Авария қауіпті объектіде қолданылатын құрылыстардың, техникалық құрылғылардың зақымдануы немесе қирауы, жарылыс, қауіпті заттардың шығарындысы, техникалық құрылғылардың істен шығуы немесе зақымдануы, технологиялық процестің режимінен ауытқу, су қоймасынан судың ағызылуы, өнеркәсіптік және ауыл шаруашылығы ұйымдарының сұйық қалдықтарының төгілуі салдарынан туындап, зиян келтіруге әкеп соққан жағдайда;

— **«Лақтырылып немесе құлап кеткен заттың әсерінен зақымдану»** – бөгде заттың АҚ-ға сыртқы механикалық әсер етуі (оның ішінде дөңгелектердің астынан қиыршық тас, тас және басқа да қатты бөлшектердің лақтырылуы).

4.3. ҚЖ тек өзі орнатылған және сақтандыруға қабылданған АҚ сақтандырылатын тәуекелдер бойынша ғана сақтандырылуы мүмкін.

5-бап. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ

5.1. Сақтандыру жағдайы – сақтандыру шартында көзделген, АҚ-ның және (немесе) оған орнатылған ҚЖ-ның зақымдануына, жоғалуына (жойылуына) және (немесе) АҚ-ның зақымдануына, жоғалуына (жойылуына) байланысты қосымша шығыстарға (залалдарға) әкеп соққан және Сақтандырушының сақтандыру өтемін төлеу міндетін туындатқан орын алған күтпеген оқиға.

5.2. Сақтандыру қорғанысы мыналарды қамтымайды және олардың құны өтелуге жатпайды:

— құрал-саймандар жиынтығының, дәрі қобдишасының, өрт сөндіргіштің, авариялық тоқтау белгісінің, стационарлық ұрлыққа қарсы құралдардың ұрлануы, зақымдануы немесе жойылуы, егер соңғылары АҚ өндіруші зауытта орнатылмаған немесе ҚЖ ретінде сақтандырылмаған болса;

— АҚ-ның мемлекеттік тіркеу нөмірлік белгілерінің ұрлануы, жоғалуы немесе зақымдануы;

— АҚ-ның басқа элементтеріне келтірілген залалға байланысты емес дөңгелектердің (шиналардың, дөңгелек дискілерінің, дөңгелек қақпақтарының) зақымдануы, үшінші тұлғалардың қасақана әрекеттері нәтижесінде дөңгелектердің зақымдануын қоспағанда. Қандай жағдайда да шиналардың қанағаттанарлықсыз жай-күйіне байланысты АҚ-ны пайдалануға тыйым салынған болса, оны пайдалану нәтижесінде туындаған залал өтелмейді;

— АҚ-ны пайдалану кезінде оның бөлшектерінің, тораптары мен агрегаттарының сынуы, істен шығуы, жарамсыз күйге келуі (АҚ-ға зақым келтірген ЖКО нәтижесінде орын алған жағдайларды қоспағанда, мұндай сыну, істен шығу немесе осы тармақта сипатталған өзге де оқиғаның ЖКО салдарынан болуы жағдайында), оның ішінде агрегаттардың ішіне бөгде заттар мен заттектердің түсуі салдарынан (гидравликалық соққы және т.б.), сондай-ақ қолданыстағы заңнамада белгіленген пайдалану талаптарын бұзу салдарынан болған жағдайлар.

— сақтандырылған АҚ-ның тұтандыру кілттерінің жоғалуы. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға орын алғаннан кейін кілттерді және (немесе) тіркеу құжаттарын Сақтандырушыға ұсынбау оларды үшінші тұлғалар үшін қолжетімді жерде қалдыру ретінде қарастырылады, тіркеу құжаттары және (немесе) кілттер АҚ-мен бірге күш қолданумен ұштасқан тонау немесе қарақшылық нәтижесінде ұрланған жағдайларды қоспағанда;

— сақтандыру жағдайы салдарынан туындауы мүмкін моральдық зиян, жанама және өзге де шығыстар (айыппұл, алынбай қалған пайда, мәжбүрлі тоқтап қалу, АҚ-ны сақтауға байланысты шығыстар, іссапар шығыстары, кепілдік мерзімінің өтуіне байланысты шығындарды қоса алғанда, өзге де залалдар және т.б.);

— зауыттық ақау немесе АҚ-ны (ҚЖ-ны) қалпына келтіру жөндеу жұмыстары барысында немесе ҚЖ-ны орнату кезінде жіберілген АҚ-ның (ҚЖ-ның) ақауы салдарынан туындаған залал.

² Егер тараптардың келісінде өзгеше көзделмесе, сыртқы заттың АҚ-ның қызған бөлшектерімен өзара әрекеттесуі нәтижесінде немесе АҚ-ның салонына немесе багаж бөлігіне орналастырылған заттың АҚ-ның ішкі элементтерімен немесе АҚ ішінде орналасқан басқа заттармен жанасу нәтижесінде қызуынан өрт туындауы салдарынан болған бақыланбайтын жану немесе жарылыс өрт болып табылмайды.

- сақтандыру жағдайымен тікелей байланысты емес залал, сондай-ақ сақтандыру жағдайы кезінде АК ішінде болған мүлікке келтірілген залал, егер оның сақтандырылуы көзделмеген болса;
- тасымалданатын заттардың, жолаушылардың немесе Жүргізушінің орын ауыстыруы нәтижесінде АК-ның немесе ҚЖ-ның зақымдануы, егер мұндай орын ауыстыру сақтандыру жағдайының салдары болып табылмаса, сондай-ақ АК-ға қатысты жұмыстарды орындау немесе қызметтер көрсету сапасының кемшіліктері нәтижесінде (жуу (тазалау), тиеу (түсіру), тасымалдау (эвакуациялау), жөндеу, техникалық қызмет көрсету, тюнинг, отынмен жанармай құю және т.б.) келтірілген залал;
- сақтанушының, Жүргізушінің, Пайда алушының, олардың туыстары мен отбасы мүшелерінің абайсыз немесе қасақана әрекеттері нәтижесінде туындаған залал;
- бір оқиғаның нәтижесінде АК-ның сыртқы бөлшектері зақымданбаған жағдайда салонның ішкі әрлеу бөлшектері мен элементтерінің және АК ішінде орналасқан жабдықтың зақымдануы (әйнектің зақымдануын қоспағанда);
- «Лақтырылып немесе құлап кеткен заттың әсерінен зақымдану» нәтижесінде салонның ішкі әрлеу бөлшектері мен элементтерінің және АК ішінде орналасқан жабдықтың зақымдануы;
- АК кузовының әйнектерінің (оның ішінде төбенің әйнегінің) және сыртқы жарықтандыру аспаптарының әйнектерінің жергілікті зақымдануы (сколдар): ұзындығы 5 мм-ден кем болған жағдайда; бөлшек зақымданбай лак-бояу жабынының зақымдануы (сколдар) ауданы 0,1 см²-ден кем және (немесе) ұзындығы 1 см-ден кем болған жағдайда; дөңгелек дискілерінің сызаттар, сыдырылған жерлер және ұзындығы 5 см-ге дейінгі майысулар түріндегі зақымдануы.

5.3. Сақтанушының, Жүргізушінің немесе Пайда алушының мынадай әрекеттері немесе әрекетсіздігі нәтижесінде залалдың (шығындардың) туындауы сақтандыру жағдайы болып табылмайды және өтелуге жатпайды:

- техникалық жағдайы ақаулы екені алдын ала белгілі, нормативтік құқықтық актілерге сәйкес пайдалануға тыйым салынған АК-ны басқару немесе техникалық жағдайы ақаулы екені алдын ала белгілі ҚЖ-ны пайдалану;
- алкогольдік немесе есірткілік масаң күйдегі және (немесе) уытты немесе седативтік әсер ететін препараттардың немесе заттардың әсеріндегі тұлғаның АК-ны басқаруы;
- Жүргізуші болып табылмайтын тұлғаның немесе АК-ны басқару құқығынан айырылған Жүргізушінің АК-ны басқаруы;
- өрт қауіпсіздігі қағидаларын және қауіпті заттар мен бұйымдарды сақтау және тасымалдау қағидаларын бұзу;
- АК-ны көлік құралын басқаруға үйрету мақсатында немесе жарыстарға қатысу үшін пайдалану;
- АК мен ҚЖ-ны дайындаушы зауыт белгілеген талаптарды бұза отырып пайдалану;
- Жүргізуші Жол жүрісі қағидаларын бұза отырып, жол-көлік оқиғасы болған жерден кетіп қалған немесе масаң күйін куәландырудан өтуден жалтарған, не жол-көлік оқиғасынан кейін аталған куәландырудан өткенге немесе мұндай куәландырудан босату туралы шешім қабылданғанға дейін алкогольдік сусындарды, есірткілік, психотроптық немесе өзге де есеңгірететін заттарды қолданған жағдайда АК-ның зақымдануы;
- Сақтанушы, Пайда алушы немесе Жүргізуші АК тұрақта немесе тоқтап тұрған кезде, салонда Жүргізуші болмаған жағдайда, АК-ның есіктерін немесе терезелерін ашық (құлыпталмаған) қалдырған болса, АК-ның зақымдануы немесе жоғалуы (жойылуы);
- Сақтанушы, Пайда алушы немесе Жүргізуші үшінші тұлғаларды жолаушылар ретінде тасымалдау бойынша коммерциялық (табыс алу мақсатындағы) қызметті жүзеге асырған жағдайда немесе сақтандырылған АК-ны жалға берген не каршеринг шарттарымен пайдалануға берген жағдайда АК-ның зақымдануы немесе жоғалуы (жойылуы).

5.4. Осы Ережелердің негізінде сақтандыру шартын жасай отырып, Сақтанушы осы бапта көрсетілген жағдайларда сақтандырылған АК-ға және (немесе) оған орнатылған ҚЖ-ға залал келтірілген кезде Сақтандырушының сақтандыру өтемін төлеу бойынша міндеттемелерді орындамайтыны туралы талаптармен танысқанын және олармен келісетінін растайды.

6-бап. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ ЖӘНЕ НАҚТЫ ҚҰНЫ

6.1. Сақтандыру сомасы – сақтандыру шартымен айқындалатын, оның негізінде сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) мөлшері және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінің мөлшері белгіленетін сома.

6.2. Сақтандыру сомасы АК-ның нақты (нарықтық) құнынан, яғни сақтандыру шартын жасасқан күндегі оның орналасқан жеріндегі құнынан аспауға тиіс.

ҚЖ-ның сақтандыру сомасы АК-ның сақтандыру сомасының 10 (он) %-ынан аспауға тиіс.

6.3. Сақтандыруға ұсынылған АК мен ҚЖ-ның нақты (нарықтық) құнын Сақтандырушы олардың бастапқы құны мен амортизация нормаларын ескере отырып, сақтандыру туралы өтініште көрсетілген деректер және АК мен ҚЖ-ның құнын растайтын құжаттар (бар болған жағдайда) негізінде айқындайды. Тараптардың келісімі бойынша мұндай құжаттарға мыналар жатқызылуы мүмкін:

- сатып алу-сату шарты;
- шот-анықтама;
- дайындаушы зауыттың немесе ресми дилердің (сатушының) шот-фактурасы;
- чектер, түбіртектер және басқа да төлем құжаттары;

— дилерлердің прайс-парақтары және тараптардың келісімі бойынша АК-ның нақты (нарықтық) құнын анықтауға мүмкіндік беретін өзге де құжаттар, оның ішінде тәуелсіз маманның қорытындысы.

7-бап. САҚТАНДЫРУШЫ ӨТЕМІНІҢ ЛИМИТІ

7.1. Сақтандыру өтемінің лимиті (Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті мөлшері) – сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы.

7.2. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру шартында Сақтандырушының өтем лимиті мынадай түрде белгіленуі мүмкін:

7.2.1. **«Бірінші сақтандыру жағдайы бойынша»** – сақтандыру сомасы сақтандыру шартының бүкіл қолданылу кезеңінде бір сақтандыру жағдайы бойынша Сақтандырушының өтем лимиті болып табылады. Сақтанушы АК-ның зақымдануының барлық жағдайлары туралы Сақтандырушыға хабарлауға міндетті. Бірінші сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады.

7.2.2. **«Сақтандыру сомасы толық таусылғанға дейін»** – сақтандыру сомасы сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде болған барлық сақтандыру жағдайлары бойынша Сақтандырушының жиынтық өтем лимиті болып табылады. Сақтандыру шарты сақтандыру сомасының мөлшеріне тең жиынтық сақтандыру өтемі төленген сәттен бастап немесе сақтандырылған АК ұрланғаны немесе «толық жойылғаны» фактісі бойынша сақтандыру өтемі төленгеннен кейін орындалған болып есептеледі және өз қолданысын тоқтатады.

7.2.3. Жол полициясы қызметкерлерінің қатысуынсыз жол-көлік оқиғасы туралы құжаттарды ресімдеу кезінде «АК-ны басқаруға жіберілген тұлғалардың басқаруы кезіндегі ЖКО» тәуекелі бойынша өтем лимиті 300 000 (үш жүз мың) теңгені құрайды.

7.2.4. Өтем лимитінің түрі сақтандыру шартында көрсетіледі. Егер өтем лимитінің түрі көрсетілмесе, «Сақтандыру сомасы толық таусылғанға дейін» лимиті белгіленген болып есептеледі.

8-бап. ЗАЛАЛДЫ ӨТЕУ ЖҮЙЕСІ

8.1. Осы Ережелерге сәйкес залалды өтеу залалды өтеу жүйесіне байланысты жүзеге асырылады.

8.2. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру шартында залалды өтеу жүйелерінің бірі белгіленуі мүмкін:

8.2.1. **«Ескінің орнына ескі»** – ауыстырылуға жататын бөлшектердің (қосалқы бөлшектердің) тозуын ескере отырып, сақтандыру өтемін төлеуді көздейді. Тозу пайызы уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген тәртіппен айқындалады.

8.2.2. **«Ескінің орнына жаңа»** – сақтандыру жағдайы нәтижесінде ауыстырылуға жататын тараптар мен бөлшектердің тозуын есепке алмай, АК-ны қалпына келтіруге маманданған ұйымның (бұдан әрі – ТҚС) шоты негізінде сақтандыру өтемін төлеуді көздейді. Бұл жүйе пайдалану мерзімі 7 жылға дейінгі АК-ға қатысты қолданылады.

9-бап. ФРАНШИЗА

9.1. Франшиза – өтелуге жатпайтын және сақтандыру сомасының белгілі бір пайызы түрінде немесе белгіленген мөлшерде белгіленетін залалдың бір бөлігі.

9.2. Франшизаның мөлшері сақтандыру шартында белгіленеді.

9.3. Сақтандыру талаптарына сәйкес франшиза «шартты» (егер залалдың мөлшері франшиза мөлшерінен аспаса, Сақтандырушы залалды өтеуден босатылады, алайда залалдың мөлшері франшиза мөлшерінен асып кеткен жағдайда оны толық көлемде өтейді) және «шартсыз» (сақтандыру төлемінің мөлшері залал сомасы мен франшиза мөлшерінің арасындағы айырма ретінде айқындалады) болуы мүмкін.

9.4. Егер сақтандыру шартында франшизаның түрі көрсетілмесе, франшиза «шартсыз» деп есептеледі.

10-бап. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ, САҚТАНДЫРУ ТАРИФІ

10.1. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушы Сақтанушы немесе оның өкілі төлеуге тиіс сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін айқындайды.

10.2. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтандырушы сақтандыру шартын жасасу кезінде қолданыста болған тарифтерге сәйкес, шарт талаптары мен тәуекел дәрежесін бағалау негізінде айқындайды.

10.3. Сақтандыру тарифі – сақтандыру объектісі мен сақтандыру тәуекелінің сипатын, сондай-ақ сақтандырудың басқа да талаптарын ескере отырып, сақтандыру сомасының бірлігіне белгіленетін сақтандыру сыйлықақысының мөлшерлемесі.

10.4. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін айқындау кезінде Сақтандырушы базалық тарифтерге түзету коэффициенттерін қолдануға құқылы, олардың мөлшері сақтандыру тәуекелінің факторларына, оның ішінде алдыңғы сақтандыру нәтижесіне байланысты айқындалады.

10.5. Сақтандыру шартының талаптарында Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын төлеу мерзімін кейінге қалдыруға және (немесе) бөліп төлеуге мүмкіндік берілуі мүмкін.

10.6. Кейінге қалдырылған төлем кезеңінде сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы Сақтандырушының жазбаша талабы бойынша осындай талап қойылған күннен бастап 10 (он) күнтізбелік күннен кешіктірмей

сақтандыру сыйлықақысын толық төлеуге міндетті. Талап орындалмаған жағдайда Сақтандырушы сақтандыру өтемін төлеу кезінде сақтандыру сыйлықақысының өзіне тиесілі бөлігін ұстап қалуға құқылы.

10.7. Сақтандыру сыйлықақысы (бірінші сақтандыру жарнасы) сақтандыру шартында белгіленген мерзімде және (немесе) мерзімінен бұрын төлеу туралы талап қойылған күннен бастап 10 (он) күнтізбелік күн ішінде төленбеген жағдайда, сақтандыру шарты Сақтандырушының бастамасы бойынша бұзылуы мүмкін.

Сақтандыру сыйлықақысын (бірінші сақтандыру жарнасын) мерзімінен бұрын төлеу туралы талапты орындамаудың өзге де салдары сақтандыру шартында көзделуі мүмкін.

10.8. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтанушы немесе оның өкілі қолма-қол ақшамен немесе қолма-қол ақшасыз есеп айырысу арқылы сақтандыру шартының талаптарына сәйкес мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде төлейді.

10.9. Сақтандыру сыйлықақысын қолма-қол ақшасыз нысанда төлеген кезде Сақтанушы төлем тапсырмасында сақтандыру сыйлықақысы төленетін сақтандыру шартының нөміріне және (немесе) шоттың нөмірі мен күніне (егер төлем Сақтандырушы ұсынған шот негізінде жүзеге асырылса) сілтеме жасауға міндетті. Сыйлықақы ақша Сақтандырушының есеп айырысу шотына түскен сәттен бастап төленді деп есептеледі.

Сақтандыру сыйлықақысын қолма-қол ақшамен төлеген кезде сыйлықақы ақша Сақтандырушының кассасына енгізілген сәттен бастап төленді деп есептеледі.

2-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ, ОРЫНДАУ ЖӘНЕ ТОҚТАТУ ТӘРТІБІ

11-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

11.1. Сақтандыру шарты Сақтанушы Сақтандырушыға жазбаша түрде сақтандыру туралы өтінішпен тікелей жүгінген кезде жасалады.

11.2. Сақтандыру туралы өтініште мынадай мәліметтер қамтылуға тиіс:

— Сақтанушы туралы мәліметтер (тегі, аты, әкесінің аты, ЖСН немесе БСН көрсете отырып ұйымның атауы, толық мекенжайы, телефон нөмірлері және басқа да байланыс құралдары).

— АК және оның жинақтамасы туралы мәліметтер (маркасы, моделі, есіктерінің саны, түсі, мемлекеттік тіркеу нөмірі, қозғалтқышының нөмірі, қуаты және көлемі, шығарылған жылы, нақты (нарықтық) құны, сақтандырылуға жататын ҚЖ-ның тізбесі мен құны, түпнұсқа кілттерінің саны, ұрлыққа қарсы дабыл жүйесінің болуы), оның ішінде сақтандырылатын АК-ға қатысты басқа сақтандырушылармен жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттарының болуы туралы ақпарат.

— Мәлімделген сақтандыру сомасы және Сақтанушы сақтандыруға бергісі келетін тәуекелдердің тізбесі.

— Тәуекел дәрежесін айқындау және сақтандыру сыйлықақысын есептеу үшін қажетті өзге де ақпарат.

11.3. Сақтанушы Сақтандырушының талабы бойынша мыналарды ұсынуға міндетті:

— Сақтанушы – заңды тұлғаның құрылтай және тіркеу құжаттарын;

— Сақтанушының немесе оның атынан әрекет ететін өкілінің жеке басын куәландыратын құжатты;

— Сақтанушы өкілінің өкілеттіктерінің бар екенін және көлемін растайтын сенімхатты немесе өзге де құжатты;

— АК-ның тіркеу құжаттарын және сақтандыруға берілетін мүлікті сақтауға мүдденің бар екенін растайтын құжаттарды (АК-ның мемлекеттік тіркелгені туралы куәлік, көлік құралының электрондық паспортының үзінді көшірмесі, АК-ны (ҚЖ-ны) сатып алуды растайтын құжаттар, жалдау (лизинг) шарты және т.б.);

— Сақтанушымен келісілген көлемде және сапада (форматта) АК-ның жай-күйі туралы фотосуреттерді және (немесе) бейнематериалдарды (сақтандыру туралы өтініш Сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы берілген жағдайда);

— сақтандырылатын АК-ға қатысты басқа сақтандырушылармен жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттарының көшірмелерін (бар болған жағдайда).

Сақтандырушының шешімі бойынша осы бапта көрсетілген құжаттар мен ақпараттың тізбесі, егер бұл тәуекелді бағалауға, сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығын бағалауға, сондай-ақ залалдың мөлшерін және сақтандыру өтемін алушыны айқындауға әсер етпесе, қысқартылуы мүмкін.

11.4. Сақтандырушы тәуекел дәрежесін айқындау және сақтандыру сыйлықақысын есептеу үшін Бірыңғай сақтандыру шарттары базасы ұсынатын мәліметтерді сұратуға, алуға және пайдалануға құқылы.

11.5. Осы Ережелердің негізінде сақтандыру шартын жасасу туралы өтінішпен жүгіну арқылы Сақтанушы Сақтандырушының осы бапта көрсетілген мақсаттар үшін аталған мәліметтер мен ақпаратты сұратуына, алуына және пайдалануына келісім береді.

11.6. Сақтандыру шартын жасасқанға дейін Сақтанушы (оның өкілі) АК-ны Сақтандырушының өкіліне қарап-тексеру үшін ұсынуға тиіс.

11.7. Қарап-тексеру нәтижелері бойынша АК-ны қарап-тексеру актісі жасалады, оған тараптар қол қояды және ол Сақтанушыда сақталады. Сақтандырушы АК-ны қарап-тексеру және (немесе) қайта қарап-тексеру үшін ұсынғанға дейін сақтандыру төлемі туралы мәселені шешуді кейінге қалдыруға құқылы.

11.8. Сақтанушы (оның өкілі) Сақтандырушы тиісті талап қойған жағдайда, мәлімделген сақтандыру жағдайын реттеу мәселесін шешу үшін АК-ны сақтандыру шартының қолданылуының кез келген уақытында және (немесе) оның қолданылу мерзімі аяқталғаннан кейін Сақтандырушыға (оның өкіліне) қарап-тексеру үшін (оның ішінде қайта қарап-тексеру үшін) ұсынуға міндетті.

11.9. Сақтандыру ережелері Сақтандырушының интернет-телекоммуникациялық желідегі сайтында Сақтандыру ережелерінің мәтіні орналасқан жерге сілтемені сақтандыру шартында көрсету арқылы Сақтанушыға ұсынылады. Ережелерді осындай тәсілмен алу (Ережелердің мәтінін қағаз жеткізгіште ұсынбай) Сақтанушыны (Пайда алушыны) осы сақтандыру талаптарында көзделген міндеттерден босатпайды. Сақтанушының талабы бойынша Сақтандырушы оған Сақтандыру ережелерін электрондық пошта мекенжайына жіберу арқылы қосымша ұсына алады.

12-бап. АҚ-НЫ ҚАРАП-ТЕКСЕРУ АКТІСІ

12.1. АҚ-ны қарап-тексеру актісін Сақтанушының (оның өкілінің) қатысуымен Сақтандырушы жасайды және онда мынадай мәліметтер қамтылады:

- маркасы, моделі, мемлекеттік тіркеу нөмірі, сәйкестендіру нөмірі, қозғалтқышының, шанағының, шассиінің нөмірлері;
- АҚ-ның жинақтамасы және ҚЖ-ның болуы;
- АҚ-ның жалпы жай-күйі және көрінетін зақымданулардың және (немесе) коррозияның болуы;
- сақтандыру тәуекелін бағалау үшін елеулі маңызы бар өзге де мәліметтер.

12.2. Егер қарап-тексеру нәтижесінде АҚ-ның қандай да бір бөліктері немесе бөлшектерінің зақымдануы және (немесе) коррозиясы анықталса, АҚ-ны қарап-тексеру актісінде мұндай зақымданулардың сипаты мен дәрежесі көрсетіледі.

Мұндай зақымдануларды және (немесе) коррозияны жою құны сақтандыру өтемінің сомасынан шегеріледі.

12.3. АҚ-ны қарап-тексеру актісіне қол қою арқылы Сақтанушы (оның өкілі) мыналарды растайды:

- көрсетілген мәліметтердің дұрыс екенін және қарап-тексеру нәтижесінде жасалған фотосуреттердің оның қатысуымен түсірілгенін;
- АҚ-ның сәйкессіздіктері мен зақымданулары тіркелгенін және кейіннен олар бойынша талаптар қойылмайтынын, сондай-ақ ықтимал залалды есептеу кезінде оларды қалпына келтіруге жұмсалатын шығындардың есепке алынбайтынын;
- АҚ-ның техникалық жай-күйіне елеулі әсер ететін жөндеу жүргізілген жағдайда, сондай-ақ сыртқы немесе ішкі жабдықты, оның ішінде интерьер бөлшектерін жетілдірген жағдайда, АҚ-ны қосымша қарап-тексеруге ұсынатынын, ал оның құны елеулі өзгерген жағдайда, қосымша сақтандыруды жүзеге асыратынын.

13-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ КҮШІНЕ ЕНУІ ЖӘНЕ ОНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ

13.1. Сақтандыру шарты АҚ-ны Сақтандырушы (оның өкілі) қарап-тексергеннен кейін жасалады. Ерекше жағдайларда Сақтандырушының шешімі бойынша, оның ішінде жүрілмеген АҚ-ны сақтандыру кезінде, қарап-тексеру жүргізілмеуі мүмкін.

13.2. Егер сақтандыру шартында арнайы талаптар көзделмесе, сақтандыру шарты оған қол қойылған күннен бастап күшіне енеді.

13.3. Сақтандыру шарты тараптар келіскен мерзімге жасалуы мүмкін.

13.4. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы (Пайда алушы) тәуекел дәрежесінің өзгеруіне әкеп соғатын мынадай мән-жайлар туралы өзі білген сәттен бастап дереу, бірақ кез келген жағдайда 3 (үш) күннен кешіктірмей, Сақтандырушыны жазбаша түрде хабардар етуге міндетті:

- АҚ-ны иеліктен шығару, кепілге беру және (немесе) оған өзге де тәсілдермен ауыртпалық салу;
- нөмірлік агрегаттарды (шанағын, қозғалтқышын және т.б.) және (немесе) АҚ-ның тіркеу нөмірлерін ауыстыру;
- қосымша жабдық орнату;
- АҚ-ны жалға беру (оның ішінде лизингке, прокатқа беру);
- кілттердің, құлыптарға арналған дубликат(тар)дың, АҚ-ға қол жеткізудің өзге де құралдарының немесе АҚ-ның тіркеу құжаттарының жоғалуы, дубликатын(дарын) жасату;
- АҚ-ның техникалық жай-күйіне әсер ететін жөндеу жүргізу, сондай-ақ сыртқы немесе ішкі жабдықты, оның ішінде интерьер бөлшектерін жетілдіру;
- сақтандыру тәуекеліне әсер ететін өзге де мәліметтер.

Осы Ережелерге сәйкес сақтандыру тәуекеліне әсер ететін өзге де мәліметтер деп сақтандыру шартында, сақтандыру туралы өтініште немесе Сақтандырушының жазбаша сұрауына берілген жауапта көрсетілген мәліметтер түсініледі.

13.5. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы білген Сақтандырушы сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді немесе тәуекелдің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

Егер Сақтанушы (Пайда алушы) сақтандыру талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы.

14-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ТОҚТАТУ

14.1. Сақтандыру шарты мынадай жағдайларда өз қолданысын тоқтатады:

14.1.1. Оның қолданылу мерзімі аяқталған кезде.

14.1.2. Бірінші (соңғы) сақтандыру жағдайы басталған кезде (егер сақтандыру шарты «Бірінші сақтандыру жағдайы бойынша» төлем лимитімен жасалса), шартта белгіленген сақтандыру сомасы мөлшерінде Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру бойынша міндеттемесін орындаған кезде (егер сақтандыру шарты «Сақтандыру сомасы толық таусылғанға дейін» төлем лимитімен жасалса) немесе Сақтандырушының «Толық жойылу» жағдайы немесе АК-ның ұрлануы бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөніндегі міндеттемелерін орындаған кезде.

14.1.3. Сақтанушының шарттан бас тартуы. Бұл ретте Сақтанушы сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі сақтандыру жағдайынан өзге мән-жайларға байланысты жойылған болса, кез келген уақытта сақтандыру шартынан бас тартуға құқылы.

14.1.4. Сақтандырылған АК-ның сақтандыру жағдайының басталуынан өзге себептер бойынша жоғалуы (жойылуы).

14.1.5. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша шартты бұзу.

14.1.6. Осы Ережелерге және (немесе) сақтандыру шартының талаптарына сәйкес Сақтандырушының бастамасы бойынша шартты бұзу.

14.1.7. Қазақстан Республикасының заңнамасында, осы Ережелерде және (немесе) сақтандыру шартында көзделген өзге де жағдайларда шарттың тоқтатылуы.

14.2. Сақтандыру шарты 14.1.2-тармақта көзделген негіз бойынша тоқтатылған жағдайда, шарт мына күннен бастап тоқтатылды деп есептеледі:

— сақтандыру шарты «Бірінші сақтандыру жағдайы бойынша» төлем лимитімен жасалған болса – бірінші (соңғы) сақтандыру жағдайы басталған күннен бастап;

— сақтандыру шарты «Сақтандыру сомасы толық таусылғанға дейін» төлем лимитімен жасалған болса – нәтижесінде шарт бойынша сақтандыру төлемдерінің жиынтық мөлшері шартта белгіленген сақтандыру сомасына тең болған сақтандыру жағдайы басталған күннен бастап;

— Сақтандырушы «Толық жойылу» талаптарымен сақтандыру төлемін жүзеге асырған немесе АК-ның ұрлануы (ұрлап әкетілуі) бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандыру жағдайы басталған күннен бастап.

14.3. Сақтандыру шарты осы баптың 14.1.3 және 14.1.7-тармақтарында көзделген негіздер бойынша тоқтатылған жағдайда, Сақтанушы тиісті өтініш берген күннен бастап, егер Сақтанушының өтінішінде шартты тоқтатудың неғұрлым кеш мерзімі көрсетілмесе, шарт тоқтатылды деп есептеледі.

14.4. Сақтандыру шарты осы баптың 14.1.4-тармағында көзделген негіз бойынша тоқтатылған жағдайда, шарт сақтандырылған АК жоғалған (жойылған) күннен бастап тоқтатылды деп есептеледі.

14.5. Сақтандыру шарты осы баптың 14.1.5-тармағында көзделген негіз бойынша бұзылған жағдайда, егер тараптардың келісімінде өзгеше белгіленбесе, шарт оған қол қойылған күннен бастап бұзылды деп есептеледі.

14.6. Сақтандыру шарты осы баптың 14.1.6-тармағында көзделген негіз бойынша бұзылған жағдайда, сақтандыру шарты Сақтандырушының жазбаша хабарламасында көрсетілген күннен бастап бұзылды деп есептеледі, ал тиісті сақтандыру жарнасын төлемеуге байланысты бұзылған жағдайда – осындай сақтандыру жарнасын төлеу үшін белгіленген күннен бастап немесе Сақтандырушының жазбаша хабарламасында көрсетілген өзге неғұрлым кеш күннен бастап бұзылды деп есептеледі.

14.7. Төленген сақтандыру сыйлықақысын қайтару мәселесі сақтандыру талаптарына, сақтандыру төлемдерінің жүзеге асырылғанына немесе жүзеге асырылмағанына және реттелмеген талаптардың болуына немесе болмауына, сондай-ақ сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату (бұзу) күніндегі сақтандырудың жиынтық мерзіміне байланысты шешіледі.

14.8. Шарт бұзылған кезде, егер оны бұзу сәтінде реттелмеген талаптар қалса, сақтандыру сыйлықақысын қайтару есебі талап түпкілікті реттелгеннен кейін жүргізіледі.

Егер заңда немесе тараптардың келісімінде өзгеше көзделмесе, 14.1.2 және 14.1.6-тармақтарда көрсетілген мән-жайлар бойынша шарт мерзімінен бұрын тоқтатылған жағдайда сақтандыру сыйлықақысы қайтарылмайды.

14.9. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуға әкеп соғатын мән-жайлар басталғаннан кейін (14.1.1 және 14.1.2-тармақтарда көзделген жағдайларды қоспағанда), мүдделі тарап (Сақтанушы немесе Сақтандырушы) екінші тарапқа сақтандыру шарты туралы мәліметтерді, шартты бұзудың негіздерін көрсете отырып және растайтын құжаттардың көшірмелерін қоса бере отырып, хат жолдайды.

14.10. Осы Сақтандыру ережелерінің 14.1.3–14.1.5 және 14.1.7-тармақшаларында көрсетілген мән-жайлар бойынша сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандырушы сақтандыру шартының талаптарына сәйкес сақтандыру сыйлықақысының қайтарылуға жататын бөлігінің мөлшерін есептейді.

14.11. Сақтанушы тұтынушылық кредит (қарыз) шарты бойынша өз міндеттемелерін мерзімінен бұрын толық орындаған жағдайда, тұтынушылық кредит (қарыз) шарты бойынша қарыз алушының міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ету мақсатында жасалған шартқа сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғалар болмаған жағдайда, Пайда алушыны ауыстыруға қатысты өзгерістер енгізілуі мүмкін.

3-БӨЛІМ. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

15-бап. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БЕЛГІЛЕРІ БАР ОҚИҒА БАСТАЛҒАН КЕЗДЕ САҚТАНУШЫНЫҢ МІНДЕТТЕРІ

15.1. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталған кезде Сақтанушы:

15.1.1. АК-ны оқиға болған жерден қозғамай, ол туралы дереу (оның басталғаны туралы білген сәттен бастап 24 сағаттан аспайтын мерзімде) ішкі істер органдарына, төтенше жағдайлар органдарына немесе оқиға болған аумаққа және оқиғаның сипатына қарай өзге де құзыретті органдарға хабарлауға және болған оқиғаның фактісін растайтын (мән-жайлары көрсетілген) және зақымданулардың тізбесі қамтылған құжаттарды алуға міндетті.

15.1.2. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға туралы Сақтандырушыға ол болған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде хабарлауға міндетті. Сақтандыру шартында өзге мерзімдер көзделуі мүмкін.

Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғалар туралы барлық өтініштер жазбаша түрде беріледі және оларға Сақтанушы немесе осындай оқиғаның басталу мән-жайларын толық білетін оның өкілі не оқиға басталған кезде АК-ны тікелей басқарған тұлға қол қояды.

Өтініш Сақтандырушының өкіліне жеке өзі тапсырылуға тиіс, сондай-ақ оны пошта, факс, электрондық пошта немесе құжаттың Сақтанушыдан немесе оның өкілінен шыққанын нақты анықтауға және оның Сақтандырушыға келіп түскен уақытын тіркеуге мүмкіндік беретін өзге де байланыс құралдары арқылы жіберуге болады.

15.1.3. Зақымданған АК-ны (ҚЖ-ны) Сақтандырушының өкіліне қарап-тексеру үшін (ұрлау немесе айдап әкету жағдайларын қоспағанда, мұндай жағдайларда АК табылған кезде ұсынылады) ұсынуға және онымен талапты реттеу бойынша одан арғы іс-қимылдарды келісуге міндетті. Сақтандырушының өкілі қарап-тексеру актісінде көрсетпеген зақымданулар анықталған жағдайда немесе Сақтандырушының өкілі белгілеген жөндеу жұмыстарын түзету қажет болған кезде, АК-ны (ҚЖ-ны) қосымша қарап-тексеру үшін ұсынуға тиіс.

15.2. Егер сақтандыру өтемін алуға өтініш берген тұлға келісілген күні АК-ны (ҚЖ-ны) немесе оның қалдықтарын қарап-тексеру үшін Сақтандырушыға ұсынбаса, Сақтандырушы осы тұлға Сақтандырушыға жүгінген кезде онымен қарап-тексерудің басқа күнін келіседі.

Сақтандыру төлемін алу туралы өтініш берген тұлға АК-ны (ҚЖ-ны) немесе оның қалдықтарын Сақтандырушымен келісілген күні қайтадан ұсынбаған жағдайда, Сақтандырушы осындай тұлға берген сақтандыру төлемі туралы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілген құжаттарды (өтінішпен бірге тікелей берілген және кейіннен ұсынылған құжаттарды қоса алғанда) қараусыз қайтаруға құқылы.

15.3. Егер сақтандыру талаптарында осындай шарт көзделсе, Сақтанушы 300 000 (үш жүз мың) теңгеге дейінгі залал сомасы кезінде «АК-ны басқаруға жіберілген тұлғалардың басқаруы кезіндегі ЖКО» тәуекелі бойынша жол полициясы органдарының қатысуынсыз авариялық комиссарды шақыру және сақтандыру жағдайын ресімдеу үшін Сақтандырушыға жүгінуге міндетті.

Залал сақтандырылған АК-ға (ҚЖ-ға) залал келтіруге кінәлі үшінші тұлғалар болмаған жағдайда өтеледі.

4-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ӨТЕМІ

16-бап. КЕЛТІРІЛГЕН ЗАЛАЛДЫҢ МӨЛШЕРІН АЙҚЫНДАУ

16.1. Сақтандыру төлемінің сомасын есептеуді Сақтандырушы келтірілген залалдың мөлшерін, өтем лимитін және залалды өтеу жүйесін, франшизаны (бар болған жағдайда), сондай-ақ сақтандырудың өзге де талаптарын ескере отырып жүзеге асырады.

Шартта, егер сақтандыру талаптарында «Бірінші сақтандыру жағдайы бойынша» өтем лимиті белгіленбесе, «Сақтандыру сомасы толық таусылғанға дейін» өтем лимиті белгіленеді, яғни сақтандыру сомасы Шарттың қолданылу кезеңінде болған барлық сақтандыру жағдайлары бойынша Сақтандырушының жиынтық өтем лимиті болып табылады. «Бірінші сақтандыру жағдайы бойынша» өтем лимиті белгіленген жағдайда сақтандыру сомасы Шарттың бүкіл қолданылу кезеңінде бір сақтандыру жағдайы бойынша Сақтандырушының өтем лимиті болып табылады. Сақтанушы Автомобильдің және (немесе) Жабдықтың зақымдануының барлық жағдайлары туралы Сақтандырушыға хабарлауға міндетті.

Залалдың есебін Сақтандырушы немесе құзыретті ұйым (бағалаушы, сот сараптамасы бюросы және т.б.) уәкілетті органның қолданыстағы әдістемелері мен ұсынымдарына сәйкес зақымданған Автомобильді және (немесе) Жабдықты қарап-тексеру нәтижелері бойынша ауыстырылуға жататын бөлшектердің, қосалқы бөлшектердің тозу пайызын ескере отырып («Ескінің орнына ескі»), егер сақтандыру талаптарында сақтандыру жағдайы нәтижесінде ауыстырылуға жататын тораптар мен бөлшектердің тозу пайызын есепке алмай төлем жасау («Ескінің орнына жаңа») көзделмесе, жүзеге асырады.

«Ескінің орнына жаңа» жүйесі бойынша қалпына келтіру жөндеуінің құны ТҚС құжаттары негізінде есептеледі.

Ұсынылған құжаттар міндетті түрде мынадай мәліметтерді қамтуға тиіс:

- ТҚС-ның атауы, БСН-ы, орналасқан жері және банктік деректемелері;
- орындалған жұмыстардың түрлері (жөндеу, ауыстыру, бөлшектеу-жинау, бояу және т.б.);
- орындалған технологиялық операциялардың атаулары;
- әрбір операция (жұмыс) бойынша нормо-сағаттар;
- бір нормо-сағаттың құны;
- пайдаланылған материалдардың өлшем бірліктерімен көрсетілген мөлшері;
- материалдардың құны;
- зақымданған бөлшектерді ауыстыру кезінде пайдаланылған жаңа қосалқы бөлшектердің тізбесі, олардың каталог бойынша нөмірлері және әрбір бөлшектің құны;

— жұмыстардың жалпы құны.

Егер сақтандыру талаптарында өзгеше көзделмесе, сақтандыру төлемін есептеу кезінде Сақтандырушы «Нақты құн коэффициентін», яғни сақтандыру жағдайы басталған күндегі Автомобильдің және (немесе) Жабдықтың нақты (нарықтық) құнының өзгеруін ескере отырып қолданады.

16.2. Сақтандыру сомасы залал мөлшеріне тең немесе одан жоғары болған жағдайда, Автомобиль және (немесе) Жабдық зақымданған кезде сақтандыру төлемі мынадай формула бойынша айқындалады:

$$\text{Сақтандыру төлемі} = \text{Залал} \times \text{НҚК} - \text{Франшиза}$$

мұнда:

Сақтандыру төлемі – сақтандыру жағдайы басталған кезде төленетін ақша сомасы.

Залал – Сақтандырушы есептеген Автомобильді және (немесе) Жабдықты қалпына келтіру жөндеуінің құны.

НҚК – Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған күнге айқындайтын және залал мөлшерінің есебінде көрсетілетін сақтандыру сомасының Автомобильдің және (немесе) Жабдықтың нақты (нарықтық) құнына сәйкестік коэффициенті.

$$\text{НҚК} = \text{Сақтандыру сомасы} \div \text{Нақты (нарықтық) құн}$$

Бұл ретте НҚК мәні 0,9-дан бастап 1-ге дейін болса, ол 1-ге дейін дөңгелектенеді; НҚК -ның ең жоғары мәні 1-ге тең.

16.3. Сақтандыру сомасы Сақтандырушы есептеген залал мөлшерінен аз болған жағдайда, Автомобиль және (немесе) Жабдық зақымданған кезде сақтандыру төлемі мынадай формула бойынша айқындалады:

$$\text{Сақтандыру төлемі} = \text{Сақтандыру сомасы} \times \text{НҚК} - \text{Франшиза}$$

мұнда:

Сақтандыру төлемі – сақтандыру жағдайы басталған кезде төленетін ақша сомасы.

Сақтандыру сомасы – Шарт бойынша Автомобильдің және (немесе) Жабдықтың сақтандыру сомасы.

НҚК – Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған күнге айқындайтын және залал мөлшерінің есебінде көрсетілетін сақтандыру сомасының Автомобильдің және (немесе) Жабдықтың нақты (нарықтық) құнына сәйкестік коэффициенті.

$$\text{НҚК} = \text{Сақтандыру сомасы} \div \text{Нақты (нарықтық) құн}$$

16.4. Автомобиль және (немесе) Жабдық ұрланған, нақты немесе конструктивтік (толық) жойылған жағдайда, яғни Сақтандырушы есептеген залал мөлшері сақтандыру жағдайы басталған күндегі Автомобильдің және (немесе) Жабдықтың нақты (нарықтық) құнының 80 (сексен) %-ына тең немесе одан жоғары болған жағдайда, сақтандыру өтемі мынадай формула бойынша жүзеге асырылады:

$$\text{Сақтандыру төлемі} = \text{Сақтандыру сомасы} \times \text{НҚК} - \text{ҚҚҚ} - \text{Франшиза} - \text{Сақтандыру төлемдері}$$

мұнда:

Сақтандыру төлемі – сақтандыру жағдайы басталған кезде төленетін ақша сомасы.

НҚК – Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған күнге айқындайтын және залал мөлшерінің есебінде көрсетілетін сақтандыру сомасының Автомобильдің және (немесе) Жабдықтың нақты (нарықтық) құнына сәйкестік коэффициенті.

$$\text{НҚК} = \text{Сақтандыру сомасы} \div \text{Нақты (нарықтық) құн}$$

Бұл ретте НҚК мәні 0,9-дан бастап 1-ге дейін болса, ол 1-ге дейін дөңгелектенеді; НҚК -ның ең жоғары мәні 1-ге тең. Сақтандыру сомасы – Шарт бойынша Автомобильдің және (немесе) Жабдықтың сақтандыру сомасы.

ҚҚҚ – болашақта қосалқы бөлшектер ретінде өткізілуі мүмкін Автомобильдің және (немесе) Жабдықтың элементтері. ҚҚҚ оларды Сақтандырушыға берген жағдайда, есептеу кезінде қолданылмауы мүмкін.

16.5. Автомобиль және (немесе) Жабдық зақымданған жағдайда мыналар өтелуге жатпайды:

— зақымдануы сақтандыру жағдайынан туындамаған агрегаттар мен бөлшектерді қалпына келтіру жөндеуі немесе ауыстыру, сондай-ақ жүргізілуі технологиялық қажеттілікке байланысты емес жұмыстардың құны (жапсарлас беттерді бояу, жөндеудің орнына бөлшектерді ауыстыру және т.б.);

— жөндеу технологиясында көзделмеген жұмыстар;

— сақтандыру жағдайы басталғанға дейін пайда болған зақымдануларды немесе ақауларды жоюға бағытталған шығындар (оның ішінде Шарт қолданыла бастағанға дейін зақымданған агрегаттар мен бөлшектерді қалпына келтіру жөндеуі немесе ауыстыру), егер сақтандыру жағдайы басталғанға дейін Сақтанушы жөнделген Автомобильді және (немесе) Жабдықты Сақтандырушыға қарап-тексеру үшін ұсынбаған болса;

— Шарт жасалған кезде АК-ны қарап-тексеру актісінде тіркелген зақымдануларды жоюға бағытталған шығындар, олар жойылып, бұл туралы Сақтандырушы хабардар етілген жағдайларды қоспағанда;

— Автомобильді қалпына келтіру жұмыстарын шұғыл жүргізуге байланысты туындаған қосымша шығындар;

— істен шыққан немесе зақымданған аккумулятор батареясын, генераторды немесе электр жабдығының басқа да бөлшектерін ауыстыру құны, егер олардың істен шығуы немесе зақымдануы сақтандыру жағдайынан туындамаған болса;

— Автомобиль шанағына жағылған, зауыт-өндірушіде көзделмеген аэрография элементтерінің және жапсырмалардың құны;

— жоқ, толық емес жиынтықтағы, жарамсыз бөлшектермен ауыстырылған немесе Автомобильдің жүріп өткен жолына сәйкес келмейтін тозуы бар бөлшектердің құны, сондай-ақ болмауы немесе зақымдануы қаралып отырған сақтандыру жағдайына тікелей қатысы жоқ бөлшектер мен агрегаттарды қалпына келтіру жөндеуінің (ауыстырудың) құны, егер Автомобильді және (немесе) Жабдықты осындай жағдайда сақтандыруға қабылдау туралы Акт осмотрында арнайы келісілмеген және сақтандыру сомасын айқындау кезінде ескерілмеген болса.

Сақтандыру жағдайынан туындаған жасырын зақымданулар мен ақаулар жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында анықталған жағдайда, Сақтанушы оларды жоюды бастамас бұрын бұл туралы Сақтандырушыға жазбаша түрде хабарлауға міндетті. Егер жасырын зақымданулар мен ақауларды жою Сақтандырушымен келісілмей жүргізілсе немесе Сақтандырушы зақымданған Автомобильді және (немесе) Жабдықты қарап-тексерген немесе тексерген сәттен бастап Автомобильдің жүріп өткен жолы 500 (бес жүз) километрден асса, Сақтандырушы жасырын зақымданулар мен ақауларды жоюға жұмсалған шығындарды өтемейді.

Сақтандыру өтемін есептеу кезінде оның сомасынан мыналар шегеріледі:

— зақымдануы сақтандыру жағдайынан туындамаған АК агрегаттары мен бөлшектерін қалпына келтіру жөндеуінің немесе ауыстырудың құны, сондай-ақ сақтандыру жағдайы басталғанға дейін пайда болған зақымдануларды немесе ақауларды жою құны (оның ішінде сақтандыру шартының қолданысы басталғанға дейін зақымданған АК агрегаттары мен бөлшектерін қалпына келтіру жөндеуі немесе ауыстыру), егер сақтандыру жағдайы басталғанға дейін Сақтанушы жөнделген АК-ны Сақтандырушыға қарап-тексеру үшін ұсынбаған болса;

— жоқ, толық емес жиынтықтағы, жарамсыз бөлшектермен ауыстырылған немесе осы АК-ның жүріп өткен жолына сәйкес келмейтін тозуы бар бөлшектердің құны, сондай-ақ болмауы немесе зақымдануы қаралып отырған сақтандыру жағдайына тікелей қатысы жоқ бөлшектер мен агрегаттарды қалпына келтіру жөндеуінің (ауыстырудың) құны, егер АК-ны осындай жағдайда сақтандыруға қабылдау туралы Акт осмотрында арнайы келісілмеген және сақтандыру сомасын айқындау кезінде ескерілмеген болса.

Егер сақтандыру шарты жасалғаннан кейін АК-ның қандай да бір тораптары, бөлшектері немесе агрегаттары ауыстырылса (жаңғыртылса, қайта боялса), соның нәтижесінде оларды қалпына келтіру жөндеуінің құны ұлғайса, ал жаңадан орнатылған (жаңғыртылған) тораптар, бөлшектер, агрегаттар немесе жаңа бояу ҚЖ ретінде сақтандырылмаса және (немесе) Сақтандырушыға ауыстыру (жаңғырту, бояу) фактісі туралы хабарланбаса, Сақтандырушы сақтандыру өтемін сақтандыру шарты жасалған кезде орнатылған тораптарды, бөлшектерді және агрегаттарды қалпына келтіру жөндеуінің құнына (сақтандыру шарты жасалған кезде АК шанағының бөлшектеріне жағылған бояудың құнына) сүйене отырып төлейді.

АК-ның толық нақты немесе конструктивтік жойылуы кезінде, яғни мәлімделген сақтандыру жағдайы бойынша залал мөлшері, сондай-ақ бұрын мәлімделген және реттелмеген, зақымдануы жойылмаған сақтандыру жағдайлары ескеріле отырып, оның ішінде сақтандыру шартына сәйкес өтелуге жататын өзге де шығындарды қоса есептегенде, АК-ның сақтандыру құнының 80 %-ына тең немесе одан жоғары болған жағдайда, сақтандыру өтемі «Толық жойылу» талаптарымен жүзеге асырылады.

16.6. Сақтандырушы сақтандыру талаптарына сәйкес есептелген сақтандыру өтемі шегінде зақымданған Автомобильді және (немесе) Жабдықты қалпына келтіру жөндеуін ұйымдастыру арқылы залалды заттай нысанда өтеуге құқылы.

Қалпына келтіру жөндеуінің құнын (заттай нысанда көрсетілетін өзге де қызметтердің құнын) төлеу Автомобильді және (немесе) Жабдықты қалпына келтіру жөндеуін жүзеге асырған ұйымның есеп айырысу шотына тікелей жүргізіледі. Сақтандыру өтемі қалпына келтіру жөндеуінің құнын төлеуге жеткіліксіз болған жағдайда, Сақтанушы жетіспейтін соманы өз бетінше өтейді.

Сақтанушы мен жөндеуді жүзеге асырған ұйым арасында туындайтын барлық келіспеушіліктерді, оның ішінде жөндеу мерзімдері мен сапасына қатысты талаптарды Сақтанушы өз бетінше реттейді.

16.7. Сақтандыру өтемін алғаннан кейін Сақтанушы Сақтандырушының талап етуі бойынша қалпына келтіру жөндеуі барысында ауыстырылған Автомобильдің және (немесе) Жабдықтың бөлшектерін, тораптары мен агрегаттарын оған беруге міндетті. Сақтанушы бас тартқан жағдайда, Сақтандырушы төлемнің тиісті бөлігін (осындай бөлшектердің, тораптар мен агрегаттардың құнын, сондай-ақ оларды қалпына келтіру жұмыстарының құнын) қайтаруды талап етуге құқылы.

16.8. Қалпына келтіру жөндеуі жүргізілгеннен кейін Автомобиль және (немесе) Жабдық келесі сақтандыру жағдайы басталғанға дейін (оның ішінде Сақтандырушыда үздіксіз сақтандыру болған кезде келесі сақтандыру шарты бойынша сақтандыру жағдайы басталғанға дейін) Сақтандырушыға қарап-тексеру үшін ұсынылуға тиіс.

Өзге жағдайда бұрынғы сақтандыру жағдайларын реттеу кезінде зақымдануы тіркелген бөлшектерге қатысты кейіннен берілген талаптар қарауға қабылданбайды және мұндай талаптар бойынша сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.

16.9. Автомобиль және (немесе) Жабдық нақты немесе конструктивтік түрде жойылған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушы Автомобильді және (немесе) Жабдықты үшінші тұлғалардың кез келген құқықтары мен талаптарынан бос күйінде, сондай-ақ оларға қатысты қандай да бір әрекеттер жасауға тыйымдар мен шектеулер болмаған жағдайда Сақтандырушыға бергеннен кейін сақтандыру төлемін жүзеге асырады.

Бұл ретте зақымданған Автомобильді және (немесе) Жабдықты Сақтанушы өз есебінен Сақтандырушы көрсеткен жерде және мерзімде беруге тиіс.

16.10. Егер ұрлау немесе айдап әкету кезінде Автомобиль автомобильдік сигнализациямен жабдықталмаған болса немесе мұндай жүйе өшірілген не жұмыс істемейтін күйде болса, Сақтандырушы өтелуге жататын соманың 50 (елу) %-ына сақтандыру өтемінің мөлшерін азайтуға құқылы.

Егер сақтандыру шартын жасау кезінде Автомобиль автомобильдік сигнализациямен жабдықталмаған болса, Сақтанушы оны орнатқан жағдайда сақтандыру жағдайы басталғанға дейін бұл туралы Сақтандырушыға хабарлауға және Автомобильді қарап-тексеру үшін ұсынуға міндетті. Олай болмаған жағдайда Автомобиль автомобильдік сигнализациямен жабдықталмаған деп есептеледі.

16.11. Ұрланған немесе айдап әкетілген Автомобиль және (немесе) Жабдық үшін сақтандыру өтемі ұрлау (айдап әкету) фактісі бойынша қозғалған қылмыстық іс бойынша тергеу аяқталғаннан кейін, Автомобиль және (немесе) Жабдық табылмаған және іздеуде болған жағдайда төленеді. Сақтандырушы мен Сақтанушының келісімі бойынша сақтандыру өтемін төлеудің неғұрлым ертерек мерзімі көзделуі мүмкін.

16.12. Сақтанушыға сақтандыру өтемі төленген ұрланған немесе айдап әкетілген Автомобильдің және (немесе) Жабдықтың табылғаны туралы ақпарат келіп түскен жағдайда, Сақтанушы хабардар етілген күннен бастап 2 (екі) апта ішінде алынған сақтандыру өтемін Сақтандырушыға қайтаруға не табылған Автомобильді және (немесе) Жабдықты барлық құжаттарымен бірге Сақтандырушыға (оның өкіліне) беруге міндетті, оның ішінде иеліктен шығару және өткізуден алынған соманы Сақтандырушыға аудару құқығы бар сенімхат, сондай-ақ қажет болған жағдайда осы Автомобильдің тіркеу есебін қалпына келтіруге міндетті.

16.13. Егер сақтандыру жағдайы нәтижесінде келтірілген залал үшінші тұлғалар тарапынан өтелсе, Сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша өтелуге жататын сома мен Сақтанушының үшінші тұлғадан алған сомасының арасындағы айырманы ғана өтейді.

16.14. Сақтандырушы сақтандыру өтемінің сомасынан төлеу мерзімі келген немесе болашақта төлеу мерзімі келетін сақтандыру жарналарын ұстап қалуға құқылы.

16.15. Сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы сақтандыру шарты бойынша белгіленген сақтандыру сомасынан аспауға тиіс.

17-бап. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БЕЛГІЛЕРІ БАР ОҚИҒА БАСТАЛҒАН КЕЗДЕ САҚТАНДЫРУШЫҒА ҰСЫНЫЛАТЫН ҚҰЖАТТАР

17.1. Сақтандыру өтемін төлеу туралы шешім қабылдау үшін Сақтанушы (Пайда алушы) Сақтандырушыға мынадай құжаттарды ұсынуға міндетті:

17.1.1. Оқиғаның мән-жайлары егжей-тегжейлі сипатталған, Сақтандырушы ұсынған нысан бойынша сақтандыру жағдайы туралы жазбаша өтініш.

17.1.2. Сақтандыру шарты.

17.1.3. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның болғанын растайтын уәкілетті органдар берген құжат немесе құжаттар:

— егер көрсетілген құжаттарды жасау міндетті болса, әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс бойынша қаулы мен хаттаманың көшірмелері, оның ішінде ЖКО-ға қатысушыларға, жолға қызмет көрсететін ұйымдарға және т.б. қатысты, ЖКО-ға себеп болған заңнама талаптарының бұзылуына байланысты жасалған құжаттар, сондай-ақ қолданыстағы заңнама талаптарына сәйкес алкогольдік масаң күйді куәландыру жүргізілуі міндетті болған жағдайда, алкогольдік масаң күйді куәландыру туралы актінің көшірмесі; немесе

— мәлімделген оқиғаның фактісі, мән-жайлары мен себептері бойынша қылмыстық іс бойынша тергеу жүргізу барысында уәкілетті органдар жасаған (ресімдеген) құжаттардың көшірмелері (оқиға болған жерді қарап-тексеру хаттамасы, АК кілттерін және (немесе) құжаттарын алу хаттамасы, АК-дан алынған кілттерді және (немесе) құжаттарды қылмыстық іс материалдарына қоса тіркеу туралы қаулы, куәлардың айғақтары және т.б.); немесе

— мемлекеттік өртке қарсы қызметтің қорытындысы не өрттің себептері көрсетілген қылмыстық істі қозғау немесе қылмыстық іс қозғаудан бас тарту туралы қаулының куәландырылған көшірмесі; немесе

— қар, мұз қабаты, құрылыс конструкциялары мен материалдары, ағаштар құлаған жағдайда – ғимаратқа қызмет көрсетуге (құрылыс жұмыстарын жүргізуге, ағаштардың жай-күйіне) жауапты ұйымнан алынған анықтама немесе мәлімделген оқиғаның мән-жайлары, келтірілген зақымданулар, сондай-ақ ғимаратқа қызмет көрсететін ұйым немесе құрылыс жұмыстарын жүргізуге не ағаштардың жай-күйіне жауапты ұйым туралы мәліметтер көрсетілген өзге де құжат;

— үшінші тұлғалардың қасақана немесе абайсызда жасаған құқыққа қайшы әрекеттері нәтижесінде лақтырылған немесе құлаған заттың соғуынан зақымдануға байланысты сақтандыру жағдайлары бойынша – ішкі істер органдарынан алынған анықтама немесе АК-ның зақымдану фактісі бойынша қылмыстық істі қозғау немесе

қылмыстық іс (әкімшілік құқық бұзушылық туралы істі) қозғаудан бас тарту туралы қаулының куәландырылған көшірмесі;

— көлік дөңгелектерінің астынан қиыршық тас, тас және басқа да қатты фракциялардың лақтырылуынан болған және жол-көлік оқиғасы ретінде сараланатын сақтандыру жағдайлары бойынша – егер көрсетілген құжаттарды жасау міндетті болса, жол полициясы органдары куәландырған әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс бойынша қаулының (анықтаманың) және хаттаманың көшірмелері, оның ішінде ЖКО-ға қатысушыларға, жолға қызмет көрсететін ұйымдарға және т.б. қатысты жасалған құжаттар; немесе

— тиісті табиғи апаттың немесе өзге де табиғи құбылыстың сипаты, болған жері мен әрекет ету уақытын растайтын метеорологиялық (сейсмологиялық) қызметтің анықтамасы; немесе

— АК-ның зақымдану фактісі бойынша ішкі істер органдарының анықтамасы немесе қылмыстық істі (әкімшілік құқық бұзушылық туралы істі) қозғау немесе қозғаудан бас тарту туралы қаулының куәландырылған көшірмесі; немесе

— топырақтың опырылуы болған жолға (тұраққа, өзге де құрылысқа) қызмет көрсететін ұйымнан алынған анықтама немесе мәлімделген оқиғаның мән-жайлары, АК-ға келтірілген зақымданулардың сипаты және жолға, тұраққа немесе өзге де құрылысқа қызмет көрсететін ұйым туралы ақпарат қамтылған өзге де құжат; немесе

— қауіпті объектіні пайдаланатын ұйымнан алынған анықтама немесе мәлімделген оқиғаның мән-жайлары, АК-ға келтірілген зақымданулардың сипаты және қауіпті объектіні пайдаланатын ұйым туралы ақпарат қамтылған өзге де құжат; немесе

— сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу мән-жайларын және залал мөлшерін растайтын сараптамалық ұйымдар мен құзыретті органдардың өзге де қорытындылары;

— айдап әкету жағдайында – АК-ның тіркеу құжаттары (тіркеу туралы куәлік немесе олардың орнын ауыстыратын құжаттар), сондай-ақ АК құлыптарына арналған түпнұсқа кілттердің толық жиынтығы. Егер тіркеу туралы куәлік және (немесе) көлік құралының паспорты қылмыстық іс материалдарына қоса тіркелген болса, Сақтанушы тергеу жүргізетін орган куәландырған аталған құжаттардың көшірмелерін ұсынуға міндетті.

17.1.4. Сақтандыру жағдайы ретінде мәлімделген оқиға ұрланған АК-ны іздестіру және қылмыстық істі тергеу нәтижелері бойынша уәкілетті органдардың құжаттары – ұрлық немесе айдап әкету туралы өтінішпен жүтінген күннен бастап 10 (он) күннен кешіктірмей.

17.1.5. Келтірілген залалдың мөлшерін растайтын құжаттар (актілер, калькуляциялар, шоттар және т.б. – «Жаңасын ескіге» өтеу жүйесі қолданылған жағдайда).

17.1.6. Сақтанушының және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырылған АК-ны басқарған Жүргізушінің жеке басын куәландыратын құжаттар.

17.1.7. Оқиға болған кезде сақтандырылған АК-ны басқарған Жүргізушінің оны басқаруға құқығын растайтын құжаттар, оның ішінде мәлімделген оқиға кезінде Жүргізуші еңбек немесе кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырған жағдайда.

17.1.8. АК-ның тіркеу құжаттары (көлік құралын тіркеу туралы куәлік/көлік құралының паспорты немесе олардың орнын ауыстыратын құжаттар), сондай-ақ осы АК құлыптарына арналған түпнұсқа кілттердің толық жиынтығы. Егер тіркеу туралы куәлік және (немесе) АК паспорты қылмыстық іс материалдарына қоса тіркелген болса, Сақтанушы тергеу жүргізетін орган куәландырған аталған құжаттардың көшірмелерін ұсынуға міндетті.

17.1.9. Сақтандырылған АК-ға қатысты басқа сақтандырушылармен жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттарының көшірмелері (бар болған жағдайда).

17.1.10. Банктік деректемелер көрсетілген сақтандыру өтемін төлеу туралы өтініш. Занды тұлғалар үшін өтінішке басшы немесе қаржылық құжаттарға қол қою құқығы құжатпен расталған тұлға қол қоюы және ұйымның мөрімен куәландырылуы тиіс.

17.1.11. Өтініш өкіл арқылы берілген жағдайда, өтініш беруші тұлғаның және төлемді алушының құжаттары, сондай-ақ өкілдің өкілеттігін растайтын құжаттар ұсынылады (Сақтанушының (Пайда алушының) жеке тұлға өкіліне қатысты нотариаттық куәландырылған сенімхат немесе Сақтанушы (Пайда алушы) – заңды тұлға берген және куәландырған, сақтандыру төлемін алу құқығы көрсетілген сенімхат).

17.2. Сақтандырушының шешімі бойынша осы бапта көрсетілген құжаттардың тізбесі қысқартылуы мүмкін, егер бұл тәуекелді бағалауға, сақтандыру жағдайының басталу фактісін анықтауға, сондай-ақ залал мөлшерін айқындауға және сақтандыру өтемін алуға әсер етпесе.

17.3. Сақтандырушы барлық қажетті құжаттардың түпнұсқаларын алғаннан кейін 30 (отыз) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде Сақтанушының талабын қарауға және сақтандыру өтемін төлеуге немесе сақтандыру өтемін төлеуден толық немесе ішінара бас тарту туралы негізделген шешім ұсынуға міндетті.

17.4. Егер сақтандыру төлемін жүзеге асыру, сақтандыру төлемінен бас тарту немесе оның мөлшерін өзгерту қылмыстық, азаматтық іс бойынша немесе әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс бойынша іс жүргізу нәтижелеріне байланысты болса, Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау және (немесе) сақтандыру төлемін жүзеге асыру мерзімін көрсетілген іс жүргізу аяқталғанға дейін немесе сот шешімі (үкімі немесе өзге де қаулысы) заңды күшіне енгенге дейін ұзартуға құқылы.

17.5. Сақтанушы (Пайда алушы) банктік деректемелерді, сондай-ақ сақтандыру төлемін қолма-қол ақшасыз тәртіппен жүзеге асыру үшін қажетті өзге де мәліметтерді ұсынбаған жағдайда, сақтандыру төлемін жүзеге асыру мерзімі Сақтандырушы көрсетілген мәліметтерді алғанға дейін ұзартылады.

17.6. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдау үшін ұсынылған құжаттардың жеткіліксіз екендігі және (немесе) сақтандыру қағидаларының және (немесе) сақтандыру шартының талаптарына сәйкес құжаттардың тиісті түрде ресімделмегендігі анықталған жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы өтініш берген тұлғаға 15 (он бес) жұмыс күні ішінде жетіспейтін және (немесе) тиісті түрде ресімделмеген құжаттардың тізбесін көрсете отырып, бұл туралы хабарлайды.

18-бап. САҚТАНДЫРУ ӨТЕМІН ТӨЛЕУДЕН БАС ТARTУ НЕГІЗДЕРІ

18.1. Сақтандырушы Сақтанушы, Жүргізуші немесе Пайда алушы:

- сақтандыру шарты бойынша өзіне жүктелген міндеттерді қасақана орындамаған (бұзған);
- осы Қағидаларда көзделген және сақтандыру өтемін төлеу туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттарды (заттарды) Сақтандырушыға ұсынбаған немесе жалпы қабылданған талаптарды және (немесе) осы Қағидаларда көрсетілген талаптарды бұза отырып ресімделген құжаттарды ұсынған жағдайда, сақтандыру өтемін төлеуден толық немесе ішінара бас тартуға құқылы.

18.2. Сақтанушы, Жүргізуші немесе Пайда алушы сақтандыру жағдайынан туындауы мүмкін залалдарды азайту үшін өзіне қолжетімді және ақылға қонымды шараларды қасақана қабылдамағаны салдарынан туындаған залалдарды өтеуден Сақтандырушы босатылады.

18.3. Егер сақтандыру шартында өзгеше тікелей көзделмесе, мынадай жағдайлардың салдарынан туындаған залал өтелуге жатпайды:

18.3.1. Ядролық жарылыстың, радиацияның және радиоактивті зақымданудың әсері.

18.3.2. Соғыс қимылдары, сондай-ақ әскери маневрлер немесе өзге де әскери іс-шаралар.

18.3.3. Азаматтық соғыс, кез келген сипаттағы халық толқулары немесе ереуілдер.

18.3.4. Мемлекеттік органдардың өкімі бойынша сақтандырылған АҚ-ны алып қою, тәркілеу, реквизициялау, оған тыйым салу немесе жою.

18.4. Егер Сақтанушы сақтандыру шартын жасасу кезінде немесе оның қолданылу кезеңінде көрінеу жалған мәліметтер ұсынған болса, Сақтандырушы сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды және қолданыстағы заңнамада көзделген салдарды қолдануды талап етуге құқылы.

5-БӨЛІМ. ӨЗГЕ ДЕ ЕРЕЖЕЛЕР

19-бап. КЕРІ ТАЛАП ҚОЮ ҚҰҚЫҒЫ (СУБРОГАЦИЯ)

19.1. Сақтандыру өтемін төлеген Сақтандырушыға төленген сома шегінде Сақтанушының сақтандыру нәтижесінде өтелген залал үшін жауапты тұлғаға қоятын талап ету құқығы өтеді.

19.2. Сақтанушы осы бөлімде көзделген Сақтандырушының талап ету құқығын жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен дәлелдемелерді Сақтандырушыға беруге, оған барлық мәліметтерді хабарлауға және барлық қажетті әрекеттерді жасауға (оның ішінде кінәлі тараптың қатысуымен зақымданған АҚ-ны қосымша қарап-тексеруге ұсынуға және т.б.) міндетті.

19.3. Егер Сақтанушы Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығынан бас тартса немесе Сақтанушының (Пайда алушының) кінәсінен осы құқықты жүзеге асыру мүмкін болмай қалса, Сақтандырушы сақтандыру өтемін төлеуден толық немесе тиісті бөлігінде босатылады және төленген өтем сомасын қайтаруды талап етуге құқылы.

19.4. Егер бұл үшін заңнамада немесе осы Қағидаларда көзделген негіздер туындаса немесе анықталса, Сақтандырушы төленген сақтандыру өтемін қайтаруды талап етуге құқылы.

20-бап. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

20.1. Споры, вытекающие из договора страхования, разрешаются сторонами в обязательном досудебном порядке, путем направления письменной претензии.

20.2. В случае неразрешения спора в досудебном порядке споры разрешаются судом в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

20.3. Все письма и уведомления, направляемые Страховщиком в адрес Страхователя (Выгодоприобретателя) в соответствии с настоящими Правилами, считаются направленными надлежащим образом при соблюдении одного из следующих условий:

20.3.1. Уведомление направлено почтовым отправлением по адресу, указанному в договоре страхования или в извещении о страховом случае.

20.3.2. Уведомление направлено в виде СМС-сообщения или сообщения с использованием иного сервиса отправки сообщений по телефону или адресу, указанному в договоре страхования или ином документе (извещение, заявление на выплату) с контактными данными, поданном от лица Страхователя (Выгодоприобретателя).

20.3.3. Уведомление направлено в виде сообщения электронной почты по адресу электронной почты, указанному в договоре страхования или в извещении о страховом случае.

20.4. В случае изменения адресов и (или) реквизитов Страхователь (Выгодоприобретатель) обязуется заблаговременно известить Страховщика об этом. Если Страховщик не был извещен об изменении адреса и (или) реквизитов другой стороны заблаговременно, то все уведомления и извещения, направленные Страхователю (Выгодоприобретателю) по прежнему известному адресу, будут считаться полученными с даты их поступления по прежнему адресу.